

Чинники, які впливають на якість життя жінок похилого віку	
Варіанти відповідей	Кількість опитаних, %
Матеріальне забезпечення	67,9%
Рухова активність (звична та спеціально організована)	85,2%
Харчування	58,0%
Екологія	46,9%
Шкідливі звички	22,2%
Хвороби	39,5%
Інші чинники	7,4%

На цей чинник вказали 85,2% опитаних жінок. Наступні рейтингові місця посіли такі чинники, як матеріальне забезпечення (67,9%) та харчування (58,0%). Такий чинник, як шкідливі звички зазначили лише 22,2% опитаних жінок. Це можна пояснити тим, що лише 7,4% респондентом вказали на наявність у них шкідливих звичок. Оскільки рухова активність виступає основним чинником, що впливає на якість життя жінок похилого віку, нами було з'ясовано, які її форми є більш властивими для жінок (табл. 3).

Таблиця 3

Форми рухової активності, які постійно властиві для жінок похилого віку			
Звична рухова активність	Кількість опитаних, %	Спеціально-організована рухова активність	Кількість опитаних, %
Пересування у справах пішки	40,7	Ранкова гігієнічна гімнастика	48,1
Підйом по сходах без ліфту	18,5	Самостійні заняття фізичними вправами	33,3
Побутова фізична робота	55,6	Заняття у фізкультурно-оздоровчих групах	25,9
Робота на дачній ділянці	25,9	Активний відпочинок у вихідні дні	22,2

Так, 40,7 % респондентів пересуваються у справах пішки, 55,6% опитаних постійно займаються побутовою фізичною працею. Разом з тим, виконують ранкову гігієнічну гімнастику 48,1% жінок похилого віку, самостійно займаються фізичними вправами 33,3% респондентів. Аналіз табличної інформації дає підстави стверджувати, що жінки похилого віку, які є слухачами Університету третього віку, є активними і для них властива як звична, так і спеціально організована рухова активність. Проте, активною є половина жінок. Решта усвідомлюють позитивний вплив занять фізичними вправами на організм, але це усвідомлення є декларативним. Для таких жінок здебільшого властива побутова рухова активність. Тому результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати про необхідність впровадження комплексу організаційно-методичних заходів, спрямованих на залучення жінок похилого віку до фізкультурно-оздоровчих занять з метою зміцнення здоров'я і забезпечення активного довголіття.

ВИСНОВКИ. Результати досліджень дозволяють стверджувати, що у жінок похилого віку позитивне ставлення до занять фізичною культурою. Займаються фізичною культурою 55,6% респондентів. Основними мотивами, які спонукають жінок похилого віку до занять фізичною культурою, є зміцнення здоров'я (46,9%), покращення якості життя (39,5%), підвищення своєї рухової активності (22,2%) зняття втоми (14,8%). На якість життя жінок похилого віку впливають такі чинники: рухова активність (85,2%), матеріальне забезпечення (67,9%) та харчування (58,0%).

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Подальші дослідження будуть спрямовані на вивчення питань активізації фізкультурно-оздоровчої роботи з жінками похилого віку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаров В.Д., Гончаров В.И. Разные грани физической культуры. – Томск: ТГУ, 1990. – 20 с.
2. Дутчак М. Стратегія і тактика розвитку спорту для всіх в Україні // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. / За ред. С. С. Єрмакова. – Х.; Л., 2003. – №16. – С. 3-16.
3. Кириленко О., Волинець Р. Проблеми залучення жінок до спортивної активності (соціологічний аналіз) // Олімпійський спорт і спорт для всіх: проблеми здоров'я, рекреації, спортивної медицини та реабілітації: Тези доповідей IV Міжнарод. наук. конгресу. – К., 2000. – С. 575.
4. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту // Спортивна газета. – 4 грудня 2003 р. – 8 с.
5. Паффенбаргер Р. Здоровый образ жизни / Р. Паффенбаргер, Э. Ольсен. К.: Олимпийская литература, 1999- 320 с.
6. Федоренко І. Концептуальні засади подальшого розвитку фізичної культури і спорту в Україні // Наука в олімпійському спорті, 1998. – №1. – С.5-12.
7. Царик А.В. О культуре физической и духовной. – Москва: Знание, 1989. – С. 3-96.
8. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій. – Л.: ЛБА, 1998. – 362 с.

Сидорук А.В.

Запорізький національний університет

Анімаційна діяльність як складова частина моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури загальноосвітніх шкіл

У статті проаналізовано стан професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері фізичної культури. Встановлено, що раціональна організація вільного часу допомагає відновленню та відтворенню втрачених сил організму та дає можливість школярам задовольнити свої духовні, пізнавальні, розважальні, фізичні, художні, аматорські та інші

потреби. Визначено зміст та функції анімації, основні напрями анімаційної діяльності школярів. Показані основні структурні блоки розробленої експериментальної моделі професійної підготовки майбутніх спортивних педагогів.

Ключові слова: дозвілля, професійна підготовка, анімаційна діяльність, фахівець, модель.

Сидорук А.В. Анимационная деятельность как составная часть модели подготовки будущих учителей физической культуры общеобразовательных школ. В статье проанализированы состояние профессиональной подготовки будущих специалистов в сфере физической культуры. Установлено, что рациональная организация свободного времени помогает восстановлению и воспроизводству утраченных сил организма и дает возможность школьникам удовлетворить свои духовные, познавательные, развлекательные, физические, художественные, любительские и другие потребности. Определено содержание и функции анимации, основные направления анимационной деятельности школьников. Показаны основные структурные блоки разработанной экспериментальной модели профессиональной подготовки будущих спортивных педагогов.

Ключевые слова: досуг, профессиональная подготовка, анимационная деятельность, специалист, модель.

Sydoruk A. Animation activities as part of model training teachers of physical education schools. The article analysis the state of training of future specialists in the sphere of physical culture. It was established that the rational organization of free time and helps restore the body's lost reproduction and enables students to meet their spiritual, educational, recreational, physical, art, amateur and other needs. The content and function of the animation, the basic directions of activity of the animation schoolchildren. The analysis of the publications of prominent figures on the topic of schoolchildren. Proved organization of leisure activities has enormous influence in shaping the personality of children. The basic building blocks developed an experimental model of professional training of future sports teachers. It examines the key building blocks. Particular attention is paid to methodological approaches, principles and pedagogical conditions. Disclosed stages of preparation, methods and organizational forms of the model.

Key words: activities, leisure, professional training, animation activities, specialist, model.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зниження рухової активності школярів негативно позначається на стані їхнього здоров'я, це пояснюється зростаючою популярністю, у дитячому та молодіжному середовищі, привабливих видів нефізичної діяльності (ігрові автомати, комп'ютерні ігри тощо) [6]. Проблема організації вільного часу школярів дуже складна і суперечлива. Великий обсяг і невміння ним раціонально розпоряджатися зумовлює виникнення соціальних проблем, тому, процес розробки і становлення нових форм реалізації дозвілля дітей набуває активного розвитку, сутність якого полягає в переході від масових до індивідуальних форм [1]. Аналіз літературних джерел показав, що модернізація системи освіти на сучасному етапі розвитку суспільства висуває нові вимоги до професійної підготовки фахівців фізичної культури. Їх зміст полягає у застосуванні педагогами нових технологій, формуванні нових орієнтирів щодо вирішення проблем виховання. Тому серед концептуальних положень, викладених у Законах України «Про фізичну культуру і спорт» (1993), «Про освіту» (1996), «Про вищу освіту» (2001), Національній доктрині розвитку освіти України (2002), Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту (2004) визначено модернізацію професійної освіти, використання сучасного вітчизняного та зарубіжного досвіду фізичного виховання з урахуванням необхідності невідкладного виконання соціального замовлення щодо підготовки майбутніх фахівців фізичної культури, розумінню ними важливості правильної організації навчального та позанавчального процесу, що сприятиме гармонійному розвитку особистості та залученню до здорового способу життя.

Мета дослідження: виконати аналіз професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури на основі експериментально розробленої моделі.

Методи дослідження:

- теоретичний аналіз;
- вивчення і узагальнення передового та інноваційного досвіду.

Результати дослідження: Метою навчання у вищому навчальному закладі є отримання кваліфікації в обраному напрямі діяльності, тобто випускник, що володіє теоретичними та практичними знаннями в рамках державного стандарту. Сучасна система освіти в Україні ще досі перебуває в стані, який не задовольняє вимог, що постають перед нею в умовах самостійної української державності, культурного та духовного відродження українського народу. В епоху державного й духовного відродження України пріоритетна роль відведена розвитку національної системи освіти і виховання, яка має забезпечити її гуманізацію [4, с. 434].

До проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури зверталось багато наукових діячів. Л.П. Сущенко надає чітке визначає поняття «професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання» як процесу, який характеризує технологічно обґрунтовані засади вищих навчальних закладів країни надати особистості такого рівня професіоналізму, завдяки якому вона стане конкурентоспроможною на ринках праці, буде самостійно організовувати фізичне виховання різних верств населення регіону і успішно працювати в усіх ланках спортивного руху [5].

Вільний час для школярів – це сфера, відмінна від сімейної та шкільної, яка допомагає повноцінно розкрити свої природні потреби у волі і незалежності, активній роботі і самовираженні. Завдяки активному проведенню дозвілля, школярам надається можливість розширити свій художній кругозір, освоїти різноманітні види творчості, ознайомитися з історією спорту таке інше. В останнє десятиліття, найбільш поширено, в організації вільного часу школярів, використовують засоби анімаційної діяльності, яка об'єднує різноманітні форми дозвіллевих занять (гру, театралізацію, психологічні, пізнавальні тренінги, спортивно-оздоровчі заходи, масові свята тощо).

Поняття «анімація» означає наснагу, натхнення, залучення до руху, до активної діяльності, стимулювання життєвих сил. Розглядається як робота над розробкою спеціальних програм проведення дозвілля та включає в себе спортивні ігри і змагання, танцювальні вечори, тематичні заходи й тренінги [7, с. 135].

Анімація, тісно взаємодіючи із соціальним вихованням, виконує такі функції:

- соціальна функція адаптації та інтеграції, реалізація якої забезпечує процес соціалізації особистості та її готовність до динамічних змін;
- рекреологічна функція, пов'язана із дозвіллям та його організацією: завдяки добре підготовленій і організованій діяльності фахівців-аніматорів культурне дозвілля стає основою подальшого спрямованого особистісного зростання відповідно до культурних запитів дітей;
- навчально-виховна функція — анімація сприяє доповненню освіти, розвитку культурних і духовних потреб та інтересів особистості;
- превентивна функція — анімація дозволяє передбачити та обмежити девіації, допомагає в урегулюванні суспільного життя;
- критична функція — йдеться про можливість анімації в нормалізації, сприянні встановлення якісно нових стосунків між людьми та групами, у пошуку нового способу життя, більш якісного та змістовного; встановлює нове ставлення до навколишнього матеріального та духовного світу;
- культурна функція [2].

Анімаційна діяльність є однією з відносно молодих галузей науки.

В дослідженнях М.В. Нікітського, анімаційна діяльність розглядається як частина культурної та виховної системи суспільства, як своєрідна соціально-педагогічна система, в якій провідну роль відіграють фахівці, що володіють спеціальною підготовкою і використовують, як правило, методи активної педагогіки [3, с. 28]. Як зазначає Ж.Р. Думазедьє: «Автономізація дозвілля, зміна життєвих орієнтацій на дозвілля, особливо у молоді, - свідчення корінних змін у способі життя, настання «цивілізації» дозвілля» [9]. Так як анімаційна діяльність виступає засобом організації вільного часу школярів, вона вимагає професійно підготовлених спеціалістів даного напрямку, які мають домогтися масового охоплення особистостей до занять фізичною культурою, використовувати найрізноманітніші форми їх організації з урахуванням віку, стану здоров'я та фізичної підготовленості [1, с. 115].

Аналізуючи і узагальнюючи сучасні наукові дослідження, нами була розроблена експериментальна модель професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, спроможних використовувати засоби анімаційної діяльності в процесі організації вільного часу школярів. Основою її побудови було визначено соціальне замовлення на фахівця фізичної культури здатного використовувати анімаційну діяльність в організації навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи.

Структура розробленої нами моделі (табл. 1) складається з трьох основних блоків: організаційно-цільовий, теоретико-методологічний і діяльнісно-змістовий. Організаційно-цільовий блок моделі визначає цілі та завдання нашого дослідження, і є підставою для проектування очікуваних результатів. Отже, метою розробленої нами моделі є здійснити професійну підготовку майбутніх фахівців фізичної культури до застосування анімаційної діяльності в загальноосвітній школі, а завданнями: формування мотивації, інтересу до організації анімаційної діяльності учнів майбутніми фахівцями фізичної культури; оволодіння студентами спеціальними вміннями та навичками з організації анімаційної діяльності в загальноосвітній школі; формування професійних якостей майбутніх фахівців фізичної культури з приводу організації анімаційної діяльності в загальноосвітній школі.

Теоретико-методологічний блок включає в себе методологічні підходи, принципи системності, послідовності, безперервності, науковості, доступності та педагогічні умови його ефективною реалізації. В розробленій нами моделі педагогічними умовами реалізації дослідження є: активізація знань і розвиток інтересу майбутніх фахівців фізичної культури до організації анімаційної діяльності; формування інформаційного поля знань за допомогою спеціальних і фахових дисциплін навчального плану; безперервність процесу оволодіння студентами професійних умінь і навичок анімаційної діяльності; розвиток професійних якостей студентів у процесі навчання.

Формування діяльнісно-змістового блоку зумовило необхідність наявності таких етапів: мотиваційний, когнітивний, процесуальний та рефлексивний, а також методи, організаційні форми і засоби, які були спрямовані на ознайомлення студентів з особливостями їх майбутньої кваліфікації, з теоретичною та практичною підготовкою в області анімаційної діяльності з урахуванням її застосування в загальноосвітній школі. Таким чином, основні характеристики дозвілля дітей шкільного віку мають яскраво виражені фізіологічний, психологічний і соціальний аспекти; ґрунтуються на добровільності під час вибору роду занять і рівня активності; передбачають не регламентовану, а вільну діяльність; формують і розвивають особистість; сприяють самовираженню, самоствердженню та самовдосконаленню і, передбачалося, що певні блоки нашої експериментальної моделі, в процесі їх послідовної реалізації, приведуть до досягнення поставленої мети, в результаті якої ми отримаємо висококваліфікованого учителя фізичної культури, компетентного в організації вільного часу школярів, використовуючи засоби анімаційної діяльності.

Таблиця 1

Структурні блоки та зміст експериментальної моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури

Структурні блоки	Зміст
Організаційно-цільовий	- мета, обумовлена соціальним замовленням суспільства на впровадження анімаційної діяльності у професійну підготовку майбутніх фахівців галузі фізичної культури;
	- завдання до організації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури до анімаційної діяльності в загальноосвітній школі.
Теоретико-методологічний	- основні методологічні підходи до організації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури до анімаційної діяльності в загальноосвітній школі;
	- принципи організації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури до анімаційної діяльності в загальноосвітній школі;
	- педагогічні умови ефективною реалізації процесу професійної підготовки.

Діяльнісно-змістовий	- етапи процесу професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури до анімаційної діяльності в загальноосвітній школі;
	- організаційні форми і методи професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури до анімаційної діяльності в загальноосвітній школі;
	- засоби професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури до анімаційної діяльності в загальноосвітній школі.

ВИСНОВКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Отже, анімаційна діяльність як чинник формування творчої особистості майбутнього спортивного педагога, дозволяє вдосконалювати зміст фізкультурної освіти, а сукупність знань та умінь майбутніх спеціалістів у галузі фізичної культури, відповідність їх особистісних характеристик специфіці анімаційної діяльності, формує професійну готовність майбутніх фахівців фізичної культури до використання засобів анімаційної діяльності в організації навчального та позанавчального процесу. Наукова значущість цієї проблеми є перспективною для подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аванесова Г.А. Культурно-досуговая деятельность: теория и практика организации / Г. А. Аванесова. – М.: Аспект Пресс, 2006. – 236 с.
2. Грига І.М. Вступ до соціальної роботи: навчальний посібник для студентів ВНЗ / Т.В. Семигіна, І.І. Мигович, В.В. Покладова, І.М. Грига. – К.: Академія, 2005. – 304 с.
3. Никитский М.В. Теоретические и исторические аспекты современной социокультурной анимационной деятельности / М.В. Никитский // Вестник ПСТГУ. Педагогика. Психология. – 2008. – Т.4, №3. – С. 28.
4. Пангелов Б.П. Аспекти підготовки фахівців з туристсько-краєзнавчої роботи педагогічних ВНЗ / Б.В. Пангелов // Туризм у ХХІ столітті. – К.: Знання Україна, 2002. – С. 434–437.
5. Сущенко Л.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект): Монографія. – Запоріжжя: Запорізьк. держ. ун-т, 2033. – 416 с.
6. Чернявський М.В. Оптимізація фізичного виховання молодших школярів засобами рекреації / М.В. Чернявський // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту: зб. наук. пр. [за ред. С.С. Єрмакова]. – Х.: ХДАДМ, 2009. – №11. – С. 132-143.
7. Шульга І.І. Педагогічна анімація на практиці соціального виховання / І.І. Шульга // Шкільні технології. – 2006. – № 3. – С. 134-136.
8. Academy of Sports and Physical Training [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.aefs.edu.al/>.
9. Dumazedier Zhojr Rozhe. Sociologie empirique du loisir. P., 1974.
10. National Academy of Physical Education and Sports [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ceebd.co.uk/ceeed/un/rom/ro010.htm>.

Форостян О.І.

Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, (м. Одеса)

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ ЗОРУ В СИСТЕМІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ, АДАПТАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ

У статті приводяться результати експериментально-педагогічних досліджень з впливу фізичних навантажень, а також викладаються методичні прийоми фізичного виховання в системі соціальної адаптації та інтеграції дітей з порушенням зору. Активні заняття фізичними вправами дозволяють частково компенсувати відсутність у сліпих зору, дякуючи значному удосконаленню мускульно-рухових відчуттів і функцій інших аналізаторів. Систематичні заняття фізичними вправами покращують здоров'я людини, одночасно сприяють виправленню і координації рухів, постави, ходи, розвитку фізичних здібностей, вихованню морально-вольових якостей, соціалізації та інтеграції в суспільство.

Ключові слова: фізичні вправи, діти з порушеннями зору, корекція, корекційно-розвиваючий вплив.

Форостян О.І. Физическое воспитание детей с нарушениями зрения в системе социализации, адаптации и интеграции. В статье приводятся результаты экспериментально-педагогических исследований влияния физических нагрузок, а также излагаются методические приемы физического воспитания в системе социальной адаптации детей с нарушением зрения. Активные занятия физическими упражнениями позволяют частично компенсировать отсутствие у слепых зрение, благодаря значительному усовершенствованию мускульно-двигательных ощущений и функций других анализаторов. Систематические занятия физическими упражнениями улучшают здоровье человека, одновременно содействуют исправлению и координации движений, походки, развития физических способностей, воспитанию нравственно-волевых качеств, социализации и интеграции в общество.

Ключевые слова: физические упражнения, дети с нарушениями зрения, коррекция, коррекционно-развивающее влияние.

Frostyan O.I. Physical training of children with sight infringements in system of socialization of adaptation and integration. The article gives the results of experimental-pedagogical research. Techniques of physical education in the system of social adaptation of the deaf children are presented. Researchers in the field of physical training took away great attention to corporal exercises, gymnastics with shells, to gymnastic breath, employment on a bicycle were recommended. At the present stage of development of a society of carrying out of complex actions for socialisation of people with special educational needs and their attraction to active life — one of priority directions of social policy. The important role in the solved problems of correction,